

Handläggare
Agneta Nylöf
Telefon: 08-50825415

Till
Socialnämnden
2023-06-13

Skrivelse angående tvångsomhändertagna flickor

Svar på skrivelse från Moderaterna, Liberalerna och Centerpartiet

Förvaltningens förslag till beslut

Socialnämnden godkänner detta tjänstutlåtande som svar på skrivelse angående tvångsomhändertagna flickor.

Sammanfattning

Skrivelsen har sin grund i en granskning av domar rörande lag (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga, LVU, som Sveriges Radio har genomfört. Granskningen visar att sexuella orsaker anges som skäl för dom om tvångsvård för var tredje flicka och för var sextonde pojke samt att sexuella övergrepp som flickor har utsatts för anges som skäl för att de ska omhändertas på grund av ”eget beteende”. I skrivelsen begärs svar på hur fördelningen ser ut i staden mellan flickor och pojkar som omhändertas i enlighet med LVU och i vilken utsträckning som flickor omhändertas med hänvisning till sexuella orsaker. Ansökan om vård på grund av missförhållanden i hemmet (2 § LVU) gjordes för 72 flickor och 62 pojkar under föregående år och ansökan om vård på grund av eget beteende (3 § LVU) gjordes för 23 flickor och 52 pojkar under samma period. Cirka 13 flickor har under 2022 omhändertagits enligt LVU eller placerats enligt socialtjänstlagen (2002:457), SoL med hänvisning till sexuella orsaker.

Bakgrund

Andréa Hedin med flera (M) och Jan Jönsson (L) har i en skrivelse till socialnämnden framfört frågor angående tvångsomhändertagna flickor. Kristin Jacobsson (C) anslöt sig till skrivelsen vid nämndsammanträdet.

Ärendet

I skrivelsen beskrivs att Sveriges Radio gjort en granskning av närmare 300 domar rörande LVU och kommit fram till att sexuella orsaker anges som skäl för dom om tvångsvård för var tredje flicka. Motsvarande siffra för pojkar är var sextonde. I granskningen konstateras också att sexuella övergrepp som flickor har utsatts för

anges som skäl för att de ska omhändertas på grund av ”eget beteende”. Uppgifterna i granskningen föranleder en fördjupad granskning i Stockholm och av hur stadens socialtjänst arbetar kring LVU. Ett omhändertagande av barn är en långtgående åtgärd som inte ska användas lättvindigt. Med anledning av detta ställs följande frågor i skrivelsen:

Hur ser fördelningen mellan flickor och pojkar ut av omhändertagande enligt LVU i Stockholm?

Socialförvaltningen har undersökt detta. Ansökan om vård på grund av missförhållanden i hemmet (2 § LVU) gjordes för 72 flickor och 62 pojkar under föregående år. Motsvarande antal för år 2021 var 76 flickor och 74 pojkar. Ansökan om vård på grund av eget beteende (3 § LVU) gjordes för 23 flickor och 52 pojkar under föregående år. Motsvarande antal för år 2021 var tio flickor och 53 pojkar.

I vilken utsträckning omhändertas flickor i Stockholm med hänvisning till sexuella orsaker?

Vid socialförvaltningens kontakt med samtliga stadsdelsförvaltningar framkommer att uppskattningsvis 13 flickor har placerats eller omhändertagits i enlighet med SoL eller LVU under 2022 där sexuella orsaker utgjort en del av orsakerna till placering. I de allra flesta av dessa ärenden har dock inte sexuella orsaker varit den enda anledningen till placering, utan varit en av flera grunder för vård utanför det egna hemmet.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för stadsövergripande sociala frågor. Förvaltningsgruppen har behandlat ärendet den 7 juni 2023. Rådet för funktionshinderfrågor har haft möjlighet att behandla ärendet den 8 juni 2023.

Jämställdhetsanalys

Könsskillnader kan konstateras när det gäller barn och unga i samhällsvård. Socialstyrelsen skriver i sin lägesrapport för individ- och familjeomsorg för 2023¹ att pojkar var i majoritet när det gäller placeringar i heldygnsvård men att skillnaderna mellan könen har minskat. I rapporten refereras till en undersökning av Brottsförebyggande rådet från år 2021 som uppgav att 15 procent av eleverna i årskurs nio utsatts för något sexualbrott det senaste året. Andelen bland flickor är högre (24 procent) än bland pojkar (6 procent). Vidare refererar Socialstyrelsen till en enkät som Stiftelsen Allmänna barnhuset lät elever i årskurs tre på gymnasiet svara på år 2020/2021. Totalt 1 procent av eleverna hade tagit emot

ersättning för sex, i många fall hade de tagit emot ersättning flera gånger. En studie av barn och unga på SiS särskilda ungdomshem pekar på att dessa unga är en särskilt utsatt grupp där 17 procent av flickorna och 2 procent av pojkarna tagit emot ersättning för sex. Flera studier har visat att erfarenheter av sexuella övergrepp ökar risken för att bli sexuellt exploaterad.

Mot bakgrund av det som framkommer i Socialstyrelsens lägesrapport och som inte på något sätt är ny information framstår det som mycket relevant att beakta kön i arbetet med flickor och pojkar inom den sociala barn- och ungdomsvården.

Barnrättsperspektiv

Sverige har genom barnkonventionen åtagit sig att säkerställa alla barns rättigheter enligt konventionen. Barnets bästa ska vara vägledande i alla frågor som rör barnet och även vid eventuella inbördes konflikter mellan de olika rättigheterna i konventionen eller i andra avtal gällande mänskliga rättigheter. I barnkonventionen fastslås vidare att barn ska skyddas mot alla former av sexuellt utnyttjande och sexuella övergrepp. Inte sällan har många barn och unga i denna målgrupp, utifrån deras eget beteende och uppträdande, ansetts ha sig själva att skylla eller ha bidragit till det som hänt. Detta synsätt är något som förvaltningen starkt emotsätter sig. Alla barn oavsett anledning till placering har rätt till en trygg och säker vård och ett i övrigt gott och respektfullt bemötande från socialtjänsten och andra ansvariga myndigheter.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Socialförvaltningen delar Moderaternas, Liberalernas och Centerpartiets uppfattning om att ett omhändertagande av barn är en långtgående åtgärd som inte ska användas lättvindigt. Det bedöms inte finnas något i den framtagna statistiken som tyder på att stadens stadsdelsförvaltningar använder insats enligt LVU på ett lättvindigt sätt. Förvaltningen anser vidare att det är viktigt att alltid beakta och noga följa upp verksamheten utifrån ett könsperspektiv för att motverka omotiverade skillnader.

Socialförvaltningen föreslår att socialnämnden godkänner tjänsteutlåtandet som svar på skrivelsens frågor.

Veronica Wolgast Carstorp
Socialdirektör
Socialförvaltningen

Lina Blombergsson
Avdelningschef
Socialförvaltningen

Bilaga

1. Skrivelse från M, L och C angående tvångsomhändertagna flickor.

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Veronica Wolgast Carstorp, Socialdirektör	2023-06-01
Lina Blombergsson, Avdelningschef	2023-06-01